

نقوش گیاهی و جانوری در کاشیهای کاخ گلستان

سارا بختیاری

رئیس‌ات راه‌دکتری (همکار سنجش و دانش)

۵۰۰ نسخه

۱۳۹۶-اول

۹۷۸-۶۰۰-۴۶۵-۱۰۰-۱

مولف:

ناشر:

تیراژ:

نوبت چاپ:

شابک:

*** کپی‌ری حقوق‌نمای و مسئولی این اثر برای مولف محفوظ باشد ***

البحر المستقر

[illegible]

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	فصل اول:.....
۳.....	کلیات
۳.....	۱-۱ مقدمه
۵.....	۱-۲ بیان مسئله
۶.....	۱-۳ سابقه و ضرورت انجام
۹.....	۴-۱ اهداف
۱۰.....	۵-۱ سؤالات
۱۱.....	فصل دوم:
۱۱.....	کاشی کاری کاخ گلستان
۱۲.....	۲-۱ کاشی کاری قبل از دوره قاجار
۱۹.....	۲-۲ کاشی کاری دوره قاجار
۲۸.....	۲-۲-۱ تکنیک‌های کاشی کاری
۳۳.....	۲-۲-۲ کاخ گلستان
۳۸.....	۲-۲-۲-۱ قسمت‌های مختلف کاخ گلستان
۴۴.....	۲-۲-۲-۲ کاشی کاری قسمت‌های مختلف کاخ گلستان
۴۴.....	۲-۲-۲-۲-۱ کاشی کاری ضلع جنوب غربی کاخ گلستان
۵۱.....	۲-۲-۲-۲-۲ کاشی کاری‌های ضلع جنوبی کاخ گلستان
۸۴.....	۲-۲-۲-۲-۳ کاشی کاری ضلع جنوب شرقی کاخ گلستان
۹۷.....	۲-۲-۲-۲-۳ کاشی کاری‌های ضلع شرقی کاخ گلستان
۱۲۴.....	۲-۲-۲-۲-۴ کاشی کاری‌های ضلع شمالی کاخ گلستان

۱۳۰	 ۲-۲-۲-۵ کاشی کاری های ضلع شمال غربی کاخ گلستان
۱۳۶	 فصل سوم:
۱۳۶	 نقوش گیاهی و حیوانی کاخ گلستان
۱۳۷	 ۳-۱ نقوش گیاهی
۱۳۸	 ۳-۱-۱ نقش درخت
۱۳۸	 ۳-۱-۱-۲ نقش بته جقه
۱۳۹	 ۳-۱-۲ نقش گل
۱۴۳	 ۳-۱-۲-۲ نقش ختایی
۱۴۴	 ۳-۱-۲-۳ نقش انار گل
۱۴۴	 ۳-۱-۳ میوه ها
۱۴۶	 ۳-۲ نقوش حیوانی
۱۴۷	 ۳-۲-۱ نقش پرند
۱۵۵	 ۳-۲-۲ نقش اژدها
۱۵۶	 ۳-۲-۳ نقش فیل
۱۵۷	 ۳-۳ نقوش ترکیبی
۱۵۹	 ۳-۳-۲ نقش گل و مرغ
۱۶۲	 فهرست منابع

فهرست جداول

- جدول ۱-۲ دسته‌بندی انواع نقش‌مایه‌های به‌کاررفته در کاشی‌های ضلع جنوب غربی کاخ گلستان..... ۴۹
- جدول ۲-۲ دسته‌بندی انواع نقش‌مایه‌های به‌کاررفته در کاشی‌های ضلع جنوبی کاخ گلستان..... ۹۵
- جدول ۳-۲ دسته‌بندی انواع نقش‌مایه‌های به‌کاررفته در کاشی‌های ضلع شرقی کاخ گلستان..... ۱۲۰
- جدول ۴-۲ دسته‌بندی انواع نقش‌مایه‌های به‌کاررفته در کاشی‌های ضلع شمالی کاخ گلستان..... ۱۲۸
- جدول ۵-۲ دسته‌بندی انواع نقش‌مایه‌های به‌کاررفته در کاشی‌های ضلع شمال غربی کاخ گلستان..... ۱۳۴

فهرست تصاویر

۳۰	تصویر ۱-۲ (علوی، ۱۳۹۰: ۲۰۲)
۳۱	تصویر ۲-۲ (جهانبخش، ۱۳۹۴: ۱۰۹)
۳۲	تصویر ۳-۲ (به مانیان، ۱۳۹۰: ۹۰)
۳۸	تصویر ۴-۲ (اسدیپور، ۱۳۹۳: ۱۱)
۴۰	تصویر ۵-۲ (نگارنده)
۴۴	تصویر ۶-۲ (روپ ساسکا، کاخ گلستان)
۴۵	تصویر ۷-۲ (روپ ساسکا، کاخ گلستان)
۴۶	تصویر ۸-۲ (نگارنده)
۴۷	تصویر ۹-۲ (نگارنده)
۴۹	تصویر ۱۰-۲ (نگارنده)
۵۳	تصویر ۱۱-۲ (نگارنده)
۵۴	تصویر ۱۲-۲ (نگارنده)
۵۵	تصویر ۱۳-۲ (نگارنده)
۵۶	تصویر ۱۴-۲ (نگارنده)
۵۷	تصویر ۱۵-۲ (نگارنده)
۵۸	تصویر ۱۶-۲ (نگارنده)
۵۹	تصویر ۱۷-۲ (نگارنده)
۶۰	تصویر ۱۸-۲ (نگارنده)
۶۱	تصویر ۱۹-۲ (نگارنده)
۶۲	تصویر ۲۰-۲ (نگارنده)

۶۳	تصویر ۲۱-۲ (نگارنده)
۶۳	تصویر ۲۲-۲ (نگارنده)
۶۴	تصویر ۲۳-۲ (نگارنده)
۶۵	تصویر ۲۴-۲ (نگارنده)
۶۵	تصویر ۲۵-۲ (نگارنده)
۶۶	تصویر ۲۶-۲ (نگارنده)
۶۷	تصویر ۲۷-۲ (نگارنده)
۶۷	تصویر ۲۸-۲ (نگارنده)
۶۷	تصویر ۲۹-۲ (نگارنده)
۶۸	تصویر ۳۰-۲ (نگارنده)
۶۹	تصویر ۳۱-۲ (نگارنده)
۷۰	تصویر ۳۲-۲ (نگارنده)
۷۲	تصویر ۳۳-۲ (نگارنده)
۷۴	تصویر ۳۴-۲ (نگارنده)
۷۵	تصویر ۳۵-۲ (نگارنده)
۷۶	تصویر ۳۶-۲ (نگارنده)
۷۷	تصویر ۳۷-۲ (نگارنده)
۷۸	تصویر ۳۸-۲ (نگارنده)
۷۹	تصویر ۳۹-۲ (نگارنده)
۸۰	تصویر ۴۰-۲ (نگارنده)
۸۱	تصویر ۴۱-۲ (نگارنده)
۸۲	تصویر ۴۲-۲ (نگارنده)

۸۳	تصویر ۴۳-۲ (نگارنده)
۸۴	تصویر ۴۴-۲ (نگارنده)
۸۶	تصویر ۴۵-۲ (نگارنده)
۸۷	تصویر ۴۶-۲ (نگارنده)
۸۸	تصویر ۴۷-۲ (نگارنده)
۸۹	تصویر ۴۸-۲ (نگارنده)
۹۰	تصویر ۴۹-۲ (نگارنده)
۹۲	تصویر ۵۰-۲ خازند
۹۳	تصویر ۵۱-۲ (نگارنده)
۹۳	تصویر ۵۲-۲ (نگارنده)
۹۴	تصویر ۵۳-۲ (نگارنده)
۹۵	تصویر ۵۴-۲ (نگارنده)
۹۹	تصویر ۵۵-۲ (نگارنده)
۱۰۰	تصویر ۵۶-۲ (نگارنده)
۱۰۱	تصویر ۵۷-۲ (نگارنده)
۱۰۲	تصویر ۵۸-۲ (نگارنده)
۱۰۳	تصویر ۵۹-۲ (نگارنده)
۱۰۴	تصویر ۶۰-۲ (نگارنده)
۱۰۵	تصویر ۶۱-۲ (نگارنده)
۱۰۶	تصویر ۶۲-۲ (نگارنده)
۱۰۷	تصویر ۶۳-۲ (نگارنده)
۱۰۸	تصویر ۶۴-۲ (نگارنده)

۱۰۸	تصویر ۶۵-۲ (نگارنده)
۱۰۹	تصویر ۶۶-۲ (نگارنده)
۱۱۰	تصویر ۶۷-۲ (نگارنده)
۱۱۱	تصویر ۶۸-۲ (نگارنده)
۱۱۲	تصویر ۶۹-۲ (نگارنده)
۱۱۴	تصویر ۷۰-۲ (نگارنده)
۱۱۵	تصویر ۷۱-۲ (نگارنده)
۱۱۶	تصویر ۷۲-۲ (نگارنده)
۱۱۷	تصویر ۷۳-۲ (نگارنده)
۱۱۸	تصویر ۷۴-۲ (نگارنده)
۱۱۹	تصویر ۷۵-۲ (نگارنده)
۱۲۵	تصویر ۷۶-۲ (نگارنده)
۱۲۶	تصویر ۷۷-۲ (نگارنده)
۱۲۷	تصویر ۷۸-۲ (نگارنده)
۱۲۸	تصویر ۷۹-۲ (نگارنده)
۱۳۲	تصویر ۸۰-۲ (نگارنده)
۱۳۳	تصویر ۸۱-۲ (نگارنده)
۱۳۴	تصویر ۸۲-۲ (نگارنده)
۱۴۳	تصویر ۱-۳ (نگارنده)
۱۵۱	تصویر ۲-۳ (نگارنده)
۱۵۳	تصویر ۳-۳ (نگارنده)
۱۵۵	تصویر ۴-۳ (نگارنده)

چکیده

نقاشی‌های روی کاشی‌ها در دوره قاجار به‌عنوان یکی از منابع اصلی نقوش این دوره به‌شمار می‌رود. مجموعه کاخ گلستان از زیباترین نمادهای معماری است که مربوط به چندین دوره هنر ایران است؛ بر این اساس موضوع این مجموعه بررسی نقوش گیاهی و جانوری کاشی‌های کاخ گلستان است. نقوش گیاهی و جانوری نقاشی‌های روی کاشی این دوره متفاوت با دوره‌های ماقبل خود است و فضای متفاوتی را خلق کرده است؛ بنابراین کوشش شده تا در این مجموعه به تحلیل و بررسی نقوش حیوانی و گیاهی این کاشی‌ها پرداخته شود. هدف از انجام مجموعه شناخت و طبقه‌بندی نقوش گیاهی و جانوری کاشی‌های کاخ گلستان است و پاسخ به این پرسش اصلی که نقوش به‌کاررفته در کاشی‌های کاخ گلستان چه نقوشی هستند. نقوش گیاهی و جانوری به‌کاررفته در کاشی‌های کاخ گلستان شامل نقوش سستی ایرانی، نقوش فرنگی و نقوش التقاطی است. نقوش گیاهی و حیوانی در ضلع شرقی و دیوارهای کاخ شماره و بعد در ضلع جنوبی مشاهده شد. بیشترین نقوش گیاهی به‌کاررفته شامل گل‌های رز و زنبق، نقش گس و گمان طبعت‌گرایانه، پرندگان در حال پرواز، تصویرسازی‌های متفاوت از حیوانات به‌صورت طبیعت‌گرایانه و همچنین استفاده از نقوشی حیوانی مانند گرفت و گیرهای شیر با سایر حیوانات، نقش شیر و خورشید و ازدها بود. روش انجام مطالعه به شیوه‌ای توصیفی - تحلیلی است که با ابزار کتابخانه‌ای و میدانی انجام گرفت.

کلمات کلیدی: کاشی‌کاری قاجار، کاخ گلستان، نقوش حیوانی، نقوش گیاهی